

UBUNTU
FÒRUM MUNDIAL DE XARXES
DE LA SOCIETAT CIVIL

PROPOSTES PER A LA REFORMA DEL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS. ESCENARIS DE FUTUR¹

Gemma Adaba
Aldo Caliari
Richard Falk
John Foster
Candido Grzybowski
Eva Hanfstaengl
Sara Longwe
Manuel Manonelles
Fèlix Martí
Federico Mayor
Lluís Miret
Núria Molina
Adil Najam
Jorge Nieto
William Pace
Ferran Requejo
Cyril Ritchie
Roberto Savio
Frank Schroeder
Pere Torres
Ramon Torrent
John Trent
Jose Vidal-Beneyto
Ramón Vivanco
Josep Xercavins

¹ Document redactat pel Secretariat Ad Hoc del Fòrum UBUNTU i John Foster amb motiu del seminari **Escenaris de Futur per a la Reforma del Sistema d'Institucions Internacionals**, que va tenir lloc a Barcelona els dies 12 i 13 de març de 2004 en el marc de la "Campanya mundial per a la reforma profunda del sistema d'institucions internacionals" i del Programa de Governació del Món. El seminari va ser organitzat pel Secretariat Ad Hoc del Fòrum UBUNTU a la Universitat Politècnica de Catalunya i Universitat Pompeu Fabra. La versió actual del document és el resultat de les discussions mantingudes durant el seminari, que continuaran per Internet durant els mesos vinents. El document que en resulti servirà d'antecedent bàsic per a la conferència sobre la "Reforma de les Nacions Unides i altres institucions internacionals", que tindrà lloc els propers dies 23 i 24 de setembre al Fòrum Universal de les Cultures de Barcelona 2004.

Federico Mayor c/o Josep Xercavins i Valls
Secretariat Ad Hoc del Fòrum Mundial de Xarxes de la Societat Civil-UBUNTU
Universitat Politècnica de Catalunya
Jordi Girona, 29 Edifici Nexus II
Barcelona 08034 (Espanya)
Telf. 0034 93 413 77 73
Fax. 0034 93 413 77 77
E-mail: info.ubuntu@ubuntu.upc.edu
<http://www.ubuntu.upc.edu>
<http://www.reformcampaign.net>
<http://www.reformwatch.net>

Edita:

Secretariat AdHoc del Fòrum UBUNTU

Manel Manonelles
Lluís Miret
Núria Molina
Oscar Sahun
Josep Xercavins - Coordinador

Autors: Gemma Adaba, Aldo Caliarì, Richard Falk, John Foster, Candido Grzybowski, Eva Hanfstaengl, Sara Longwe, Manuel Manonelles, Fèlix Martí, Federico Mayor, Lluís Miret, Núria Molina, Adil Najam, Jorge Nieto, William Pace, Ferran Requejo, Cyril Ritchie, Roberto Savio, Frank Schroeder, Pere Torres, Ramon Torrent, John Trent, Jose Vidal-Beneyto, Ramón Vivanco, Josep Xercavins

Disseny: Alba Mengual

Producció: Silvia Urbán

Copyright: Secretariat Ad Hoc del Fòrum UBUNTU.

Es permet la reproducció íntegra o parcial del document, sempre esmentant aquest copyright.

Dipòsit legal: B.44019-2004

Edició: Maig 2004

L'edició d'aquesta publicació ha estat possible gràcies al suport i finançament de la Fundació Cultura de Pau, la Universitat Politècnica de Catalunya, la Universitat Oberta de Catalunya, la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona.

PROPOSTES PER A LA REFORMA DEL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS. ESCENARIS DE FUTUR¹

Gemma Adaba
Aldo Caliari
Richard Falk
John Foster
Candido Grzybowski
Eva Hanfstaengl
Sara Longwe
Manuel Manonelles
Fèlix Martí
Federico Mayor
Lluís Miret
Núria Molina
Adil Najam
Jorge Nieto
William Pace
Ferran Requejo
Cyril Ritchie
Roberto Savio
Frank Schroeder
Pere Torres
Ramon Torrent
John Trent
Jose Vidal-Beneyto
Ramón Vivanco
Josep Xercavins

UBUNTU és una antiga paraula africana per designar humanitat - compartir, tenir en compte i estar en harmonia amb tota la creació. Com a ideal, promou la cooperació entre individus, cultures i nacions.

ÍNDEX

1.	Introducció-----	pàgina 4
2.	Marc-----	pàgina 5
3.	Resum-----	pàgina 6
4.	El sistema d'institucions internacionals en l'actualitat: el llegat del segle XX-----	pàgina 7
	4.1 Actual sistema d'institucions internacionals-----	pàgina 9
5.	Els principals objectius de la reforma del sistema d'institucions internacionals-----	pàgina 12
6.	L'escenari de reformes elementals: alguns passos de reforma del sistema d'institucions internacionals-----	pàgina 14
	6.1 Alguns passos de reforma del sistema d'institucions internacionals-----	pàgina 14
	6.2 Escenari de reformes elementals-----	pàgina 15
7.	L'escenari de reformes substantives: reformes substantives en el sistema d'institucions internacionals-----	pàgina 17
	7.1 Reformes substantives en el sistema d'institucions internacionals-----	pàgina 17
	7.2 Escenari de reformes substantives-----	pàgina 18
8.	L'escenari de reformes profundes: el sistema d'institucions internacionals profundament reformat-----	pàgina 20
	8.1 El sistema d'institucions internacionals profundament reformat-----	pàgina 20
	8.2 Escenari de reformes profundes-----	pàgina 21
9.	La política del canvi-----	pàgina 23
10.	Comentaris finals -----	pàgina 24
11.	Llista d'acrònims-----	pàgina 25
12.	Bibliografia sobre la reforma de les institucions internacionals-----	pàgina 26

Apèndix 1	Manifest de suport de la Campanya Mundial per a la Reforma profunda del Sistema d'Institucions Internacionals-----	pàgina 29
Apèndix 2	Declaració de Londres-----	pàgina 31

1. INTRODUCCIÓ

Aquest document recull una sèrie de propostes per reformar les institucions internacionals, des de canvis graduals del sistema per tal de millorar-ne el funcionament i reforçar la participació de tots els actors en l'escenari mundial, fins a reformes més profundes que assenyalarien el camí cap a un sistema veritablement democràtic d'institucions internacionals amb capacitat per oferir polítiques i recursos que menin a un autèntic desenvolupament humà sostenible.

El debat sobre la reforma no és recent ni tampoc únic. Tanmateix, en els darrers temps s'ha intensificat a causa de la creixent desigualtat entre aquestes institucions i el món en el qual han de realitzar les seves activitats. En aquest context de globalització creixent, els ciutadans del món cada dia es troben més afectats per decisions d'abast global que haurien de ser més transparents, responsables i democràtiques. A més, els problemes i reptes mundials -pobresa, desigualtat, violència, injustícia, deteriorament ambiental i homogeneïtzació cultural- s'han d'abordar amb polítiques globals; i l'actual sistema multilateral -concebut per a un món molt diferent del nostre- no està ben equipat per fer front a un món tan interconnectat com aquest.

En aquests últims -i no tan últims- anys, s'han establert diverses iniciatives per tractar els reptes amb què es troba actualment el sistema multilateral. Tant si procedeixen de governs com d'organismes internacionals o de la societat civil, aquestes iniciatives tendeixen a compartir una mateixa preocupació per l'eficàcia, la legitimitat i les credencials democràtiques del sistema. Des de la Comissió sobre Governació Global² fins al Grup d'Alt Nivell sobre amenaces, desafiaments i canvi, establert pel secretari general de les NU i encara actiu, són vàries les iniciatives dedicades a democratitzar i millorar el funcionament de les institucions internacionals, com ara les adoptades pels secretaris generals de les NU Butros Ghali i Kofi Annan, la Comissió de personalitats eminentes sobre les relacions entre les Nacions Unides i la societat civil establerta per Kofi Annan, grups especials com el Grup de Treball Independent sobre el futur de les NU, propostes presentades per agrupacions de països en desenvolupament, acadèmics, organitzacions i moviments de la societat civil. Entre els ens més

actius del moment hi ha el Fòrum Internacional de Montreal, el Club de Madrid, el Grup Internacional de Facilitació sobre el Finançament del Desenvolupament, el Procés d'Hèlsinki, el Fòrum Polític Mundial, el Consell Internacional del Fòrum Social Mundial i el Fòrum Progressista Global³.

Aquesta col·lecció de propostes no és exhaustiva, sinó que vol agrupar algunes de les més representatives i antigues que han estat defensades en èpoques molt recents. S'estructura en tres escenaris que recullen allò que anomenem reformes elementals, substantives i profundes, amb la presentació de propostes de reforma diverses pel que fa al seu abast i la seva intensitat. Sabedors que la política del canvi és bastant complexa, volem manifestar que, rere aquesta successió d'escenaris, no hi ha cap supòsit de línia cronològica. A vegades, canvis que semblaven inviàbles es poden produir abans del previst. Encara que els autors i experts que participen en la redacció d'aquest document potser no les subscriuen totalment, en general, les propostes de reforma que inclou són les que sectors amplis de la societat civil consideren desitjables i, més o menys, políticament viables.

És d'esperar que aquest procés, que pretén plantejar una selecció de propostes iniciadores del debat sobre diverses qüestions (què volem dir quan parlem de la reforma?, quins n'han de ser els principis rectoris?, i les seves finalitats?, quines reformes en presenten els diversos defensors?, i quins passos es podrien fer per assolir aquest objectiu?), incorpori a actors i sectors diversos en un diàleg fructífer que posi de manifest les divergències i els punts comuns dels nostres respectius enfocaments de la reforma del sistema d'institucions internacionals. El reconeixement d'aquests possibles punts comuns i el foment dels aspectes complementaris dels diversos processos i iniciatives poden ajudar a avançar cap a l'objectiu compartit de la democratització i la millora del funcionament de l'actual sistema multilateral.

Per tant, aquest document hauria de contribuir a esbossar una sèrie d'escenaris i propostes per estimular el debat i ajudar a trobar un consens sobre continguts, estratègies i l'abast de la reforma, així com també la seva aportació al disseny d'un nou sistema internacional per al segle XXI.

² La Comissió sobre la Governació Global va publicar el 1995 el seu informe titulat "El nostre veïnatge global".

³ Trobareu més detalls sobre les iniciatives democratitzadores de la governació global a Procés d'Hèlsinki: "Survey of Global Commissions and Processes". Hèlsinki, 2003, http://www.helsinki.fi/netcomm/lmgLib/24/89/HC_komissio.pdf; i podeu visitar el banc de recursos establert pel Secretariat Ad Hoc de la "Campanya mundial per a la reforma profunda del sistema d'institucions internacionals" www.reformwatch.net.

2. MARC

Aquest document es va redactar com un element de treball destinat al seminari Escenaris de Futur per a la Reforma del Sistema d'Institucions Internacionals, que va tenir lloc a Barcelona els dies 12 i 13 de març de 2004, en el marc de la "Campanya mundial per a la reforma profunda del sistema d'institucions internacionals" i del Programa de Governació del Món del Col·legi d'Alts Estudis Europeus Miguel Servet (Sorbona, París). El seminari va anar a càrrec del Secretariat Ad Hoc del Fòrum UBUNTU a la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i Universitat Pompeu Fabra (UPF).

El Fòrum UBUNTU -establert a Barcelona l'any 2001 per respondre a una crida feta per Federico Mayor-va col·laborar en l'organització d'aquest seminari en el marc de la seva "Campanya mundial per a una profunda reforma del sistema d'institucions internacionals" (www.reformcampaign.net). Aquesta campanya, llançada el 2002 i recolzada per nombroses organitzacions i persones de la societat civil mundial, pretén promoure la reforma esmentada a fi de dotar el sistema d'institucions internacionals de mitjans que li permetin resoldre els greus problemes del nostre món. Des del seu naixement, s'han dut a terme diverses presentacions i consultes (Johannesburg 2002, Porto Alegre 2003, WSIS Ginebra 2003, Bombai 2004, Parlament britànic - abril 2004), així com també reunions del Comitè organitzador (Barcelona 2002, Perugia 2003).

El debat dels continguts és crucial per al desenvolupament de la Campanya Mundial i indispensable si s'han d'assolir les metes plantejades. El Comitè organitzador de la Campanya Mundial va acordar fonamentar el debat en un document de treball, d'on va sortir el primer esborrany que teniu ara a les mans. La Campanya compta amb diversos documents previs (Jorge Nieto, John Foster i Núria Molina) i un banc de recursos sobre aquestes qüestions, al qual es pot accedir a través de la pàgina web (www.reformwatch.net), on trobarem una recopilació del treball realitzat sobre la reforma de les institucions internacionals. Aquesta pàgina web s'actualitza constantment i informarà sobre la marxa d'altres fòrums, com ara els esmentats anteriorment.

Des de l'aparició de la Campanya, també s'han llançat altres iniciatives importants amb la finalitat de

construir un nou sistema d'institucions internacionals que respongui als requisits d'un marc tan diferent de la situació en la qual va néixer el sistema actual, encara que sigui similar pel que fa a les seves dificultats inherents. En la seva fallera per reforçar la col·laboració amb alguns d'aquests moviments, el Fòrum UBUNTU ha participat en l'organització d'aquest seminari amb una de les iniciatives esmentades, el **Programa de Governació del Món** del Col·legi d'Alts Estudis Europeus Miguel Servet, de la Sorbona (París).

3. RESUM

Aquest document conté els punts i escenaris següents:

1. L'actual sistema d'institucions internacionals: el llegat del segle XX. Aquesta secció pretén facilitar l'anàlisi de l'actual sistema d'institucions internacionals i, tot destacant alguns dels problemes greus que té el món avui, determinar els aspectes que les propostes de reforma haurien d'abastar.

2. Els principals objectius de la reforma de les institucions internacionals: una introducció general als escenaris presentats que reflecteix les raons i els objectius principals que inspiren les propostes de reforma de les institucions internacionals que s'indiquen més endavant.

3. L'escenari de reformes elementals: alguns passos de reforma del sistema d'institucions internacionals. Un primer escenari de la reforma de les institucions internacionals que inclou propostes idònies per arribar -tal com estan les coses avui- al màxim acord polític entre els actors governamentals, imbuïts del poder per instituir les reformes, i altres actors que formen part del sistema. Aquest *Escenari de reformes elementals* -que aquest és el seu nom-, detalla uns quants passos vers la millora immediata de la funció del sistema d'institucions existent.

4. L'escenari de reformes substantives: reformes substantives en el sistema d'institucions internacionals. Un segon escenari amb propostes per a la reforma de les institucions internacionals que impliquen canvis de més envergadura, i fins i tot una lleu modificació dels estatuts fundacionals de determinades organitzacions, en especial les aparegudes a Bretton Woods i l'OMC. Suposa l'adopció de passos substantius cap a l'assoliment dels grans objectius plantejats en la Secció 2 d'aquest document. En principi, aquest escenari permetria el funcionament bastant més democràtic de les institucions internacionals i la implementació, en certa mesura, de les polítiques necessàries per invertir les tendències actuals, que són més negatives. Es tracta de *l'Escenari de reformes substantives*.

5. L'escenari de reformes profundes: el sistema d'institucions internacionals profundament reformat. Un escenari final permetria assolir els objectius de democratització del sistema i reforma

a fons dels ens i les institucions que en formen part, permetent-los abordar i resoldre conflictes amenaçadors per a la pau i la seguretat, així com també implantar polítiques que fomentin un autèntic desenvolupament humà sostenible i una justícia més gran al món. Sense forçar una ruptura completa amb el sistema actual, aquest escenari prova d'esbossar el futur que hom desitja. Rep el nom *d'Escenari de reformes profundes*.

Encara que aquest document no es desenvolupa explícitament sobre la base de les innombrables possibilitats de reforma, entre aquestes cal destacar les que empitjorarien la situació actual pel que fa a les institucions internacionals i al sistema multilateral. Per exemple, en la pràctica determinades propostes de reforma de les NU podrien significar un afebliment -suposadament en cerca d'una major eficàcia- dels recursos i el mandat d'aquesta organització, i podrien convertir-la simplement en una agència humanitària.

4. L'ACTUAL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS: EL LLEGAT DEL SEGLE XX

El marc en el qual va aparèixer l'actual sistema d'institucions internacionals

Els orígens de l'actual sistema d'institucions internacionals es remunten des de fa més de 50 anys i el seu concepte bàsic responia al desig d'impedir una altra gran guerra com les que van tenir lloc en la primera meitat del segle XX. En gran mesura, reflecteixen la situació de l'època: tocant a la pau i la seguretat, els vencedors de la Segona Guerra Mundial aconseguiren una situació de privilegi dins del disseny institucional de les Nacions Unides (NU). I, en l'esfera econòmica, el record de la Gran Depressió va convèncer els fundadors de les institucions de Bretton Woods (IBW) que, a vegades, el mercat no funciona bé i cal que els governs hi intervinguin.

Els primers decennis de l'existència d'aquest sistema van coincidir amb la descolonització, procés en el qual les NU van desenvolupar un paper decisiu mitjançant el Consell d'Administració Fiduciària (Consell de Tutela). L'aspiració dels nous estats a rebre un tracte d'igualtat va servir per reforçar la primacia de la idea de l'absoluta sobirania de l'estat dins del sistema d'institucions internacionals, concepte àmpliament consagrat en la Carta de les NU. De conformitat amb aquestes idees, el "consens sobre el desenvolupament" predominant en l'època va ser un intent conscient de limitar l'obertura i la integració econòmiques a fi d'assolir un desenvolupament més independent en el qual l'estat compleix una missió estratègica. Les relacions fomentades entre els estats es caracteritzen per un funcionalisme que estimula la cooperació supranacional en àmbits concrets (alimentació, sanitat, educació, etc.).

Virtuts i defectes del disseny original de l'actual sistema d'institucions internacionals

L'establiment de les NU per preservar la pau mundial i l'adopció, poc després, de la Declaració Universal dels Drets Humans, són esdeveniments crucials en la història del segle XX. Són un gran èxit de la història humana. L'Assemblea General (AG), probablement una de les institucions internacionals més democràtiques, en el transcurs de la seva història ha produït una legislació internacional que és bàsica per a la

coexistència pacífica i el respecte i l'adopció dels drets humans i la cooperació entre països. Tanmateix, el disseny original de les actuals institucions internacionals tenia alguns defectes. La limitació del nombre de membres permanents del Consell de Seguretat, organisme de les NU revestit d'autoritat vinculant, debilita la possibilitat d'una legitimitat i una capacitat d'imposició més grans de les NU, sobretot pel que fa al manteniment de la pau i la seguretat mundials.

Les Institucions de Bretton Woods (IBW) pateixen el mateix problema: el desequilibrat sistema decisorí sosca la possibilitat d'una legitimitat i unes credencials democràtiques més àmplies i ha permès la implantació de polítiques a les quals mancaven el consens i el suport de tots els estats membres i d'altres partícips. Malgrat els acords que convertien oficialment el Banc Mundial (BM) i el Fons Monetari Internacional (FMI) en agències especialitzades de les NU, i a l'establiment de la Junta d'Executius per coordinar les agències, els programes i les organitzacions internacionals, les IBW gairebé sempre han actuat de manera independent, pràcticament sense coordinar-se amb les NU. El resultat ha estat la manca de coherència entre les polítiques decidides en aquestes institucions i altres polítiques i normes internacionals que són competència de les NU.

Evolució del sistema a la segona meitat del segle XX

Amb el pas del temps, es va fer palesa part del dèficit democràtic i dels desequilibris del sistema amb l'erosió dels mandats originals que regien determinades organitzacions. L'AG, molt activa durant els anys seixanta i setanta a causa de la paralització del Consell de Seguretat (CS) per l'enfrontament de les superpotències, a darrerieria dels anys vuitanta, amb la reactivació del CS després de la fi de la guerra freda, va començar a tenir una comesa cada vegada menys important. Tanmateix, encara que les NU conserven la missió central que els reconeix la Carta en temes de pau i seguretat, desenvolupen un paper secundari en assumptes econòmics. Malgrat haver establert programes per al desenvolupament (PNUD) i el medi ambient (PNUMA) entre d'altres, ha patit moltes limitacions a l'hora d'implementar els seus

objectius a causa de la manca de mandat i de recursos pressupostaris.

A més, quan les exigències dels països en desenvolupament van aconseguir imposar-se en l'AG a partir dels anys seixanta, els països del nord van tendir a transferir l'adopció de decisions a les IBW, perquè el procés d'aquesta adopció era més favorable als seus interessos. Paral·lelament al col·lapse del bloc oriental, les polítiques neoliberals plasmades en el Consens de Washington van començar a guanyar terreny. Les IBW es van convertir en les institucions supervidores de la governabilitat econòmica mundial i l'ECOSOC, òrgan de les NU concebut per representar un paper en la coordinació econòmica mundial, va quedar clarament relegat. A les IBW cal afegir-hi l'OMC, creada el 1994 com una nova organització multilateral, però al marge del sistema de les Nacions Unides. Aquestes institucions han contribuït a propagar les polítiques econòmiques neoliberals que, en els darrers anys, s'han aplicat en molts llocs del món. En canvi, les declaracions i els plans d'acció resultants de les cimeres de les NU dels anys noranta i del nou mil·lenni no s'han implementat per manca de voluntat política i perquè no se'ls han assignat els recursos necessaris.

trar la profunditat de la crisi que avui travessa el sistema d'institucions multilaterals.

En aquest context, la necessitat d'una reforma del sistema d'institucions internacionals encara és més apressant, a fi d'abordar els greus problemes del món amb eficàcia i d'una manera legítima i democràtica.

La crisi del multilateralisme en el món d'avui

A la segona meitat de l'última dècada, l'auge dels moviments socials i de les mobilitzacions de masses amb ocasió de les cimeres i reunions intergovernamentals va posar en relleu el descontent de la població mundial amb la política practicada en l'àmbit global, la deslegitimació de les institucions globals i la manca de confiança en els dirigents polítics. Al mateix temps, aquests moviments i mobilitzacions demostraven l'auge d'un sentiment d'interessos comuns i de ciutadania global entre els pobles del món. La guerra de l'Iraq i altres esdeveniments recents greus que s'han produït en l'escenari mundial han mostrat el divorci entre determinades decisions de política mundial i l'opinió de la ciutadania del planeta, així com també la incapacitat dels estats per trobar solucions pacífiques, col·lectives i duradores als greus problemes que ens afecten. L'ensorrament de les negociacions comercials de la reunió ministerial de l'OMC a Cancún torna a demos-

4.1 ACTUAL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS

ACTUAL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS (1/2)		
	Estructura i composició	Evolució
ORGANITZACIÓ DE LES NACIONS UNIDES, 1945		
ASSEMBLEA GENERAL (AG)	<ul style="list-style-type: none"> - Estats membres: 191 - Sistema de votació: un vot per a cada estat. Majoria de 2/3 per a assumptes de pau i seguretat, elecció per a l'accés a òrgans, ingrés de nous membres, temes pressupostaris, etc. - Autoritat recomanària: resolucions sense capacitat vinculant - Mandat: pau i seguretat internacionals; cooperació internacional en la resolució de problemes internacionals econòmics, socials, culturals i humanitaris; foment dels drets humans - Processos en funcionament: diàleg d'alt nivell sobre la posada en marxa del Finançament del Desenvolupament 	<ul style="list-style-type: none"> - Gran activitat en els anys seixanta i setanta, eclipsada en els anys vuitanta
CONSELL DE SEGURETAT (CS)	<ul style="list-style-type: none"> - Estats membres: 15 (5 de permanents amb dret a vet: els EUA, Rússia, Xina, França i el Regne Unit; 10 d'eleigits per l'Assemblea General per períodes de dos anys). Majoria de 9 vots - Resolucions vinculants - Mandat: pau i seguretat internacionals: operacions militars, sancions econòmiques i militars, inspeccions d'armes, supervisió electoral i de drets humans. Juntament amb l'AG, elegix els jutges de la Cort Internacional de Justícia (CIJ). Crea les forces de pacificació de les NU (funció adoptada posteriorment per l'AG) 	<ul style="list-style-type: none"> - Paral·litzat durant la guerra freda, ha augmentat molt les seves activitats des dels anys noranta
CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL (ECOSOC)	<ul style="list-style-type: none"> - Estats membres: 54 (amb mandats triennals) - Estudia i informa sobre qüestions i recomanacions internacionals d'ordre econòmic, social, etc.; coordina les activitats d'organismes especialitzats, consultant-los i transmetent-los recomanacions - Comissions en funcionament: drets humans, desenvolupament sostenible 	<ul style="list-style-type: none"> - L'ECOSOC no desenvolupa la funció crucial en qüestions econòmiques internacionals que li va assignar el mandat de les NU. Aquesta funció la porten a terme les Institucions de Bretton Woods i l'Organització Mundial del Comerç
PROGRAMES, FONDS I ALTRES ÒRGANS DIRECTAMENT VINCULATS A LES ORGANITZACIONS PRINCIPALS (PNUD, PNUMA, UNIFEM, ETC.)	<ul style="list-style-type: none"> - Aporten assistència tècnica i altres formes de suport pràctic gairebé en tots els àmbits econòmics i socials - Òrgans executius i pressupostos independents. Responsables davant l'AG mitjançant l' ECOSOC - Estableixen les seves pròpies línies de treball 	<ul style="list-style-type: none"> - Activitats limitades per la crisi financera de les NU - Pressió per limitar la despesa; alguns estan en perill de tancament
AGÈNCIES O ALTRES ORGANISMES ESPECIALITZATS (OIT, UNESCO, OMS, FAO, ETC.)	<ul style="list-style-type: none"> - Alguns es van fundar abans que les NU - Aporten assistència tècnica i altres formes de suport pràctic gairebé en tots els àmbits econòmics i socials - Òrgans executius i pressupostos independents. - Assemblees d'estats, independents de l'AG - Òrgans executius i pressupostos propis - Estableixen les seves pròpies línies de treball 	<ul style="list-style-type: none"> - Activitats limitades per la crisi financera de les NU - Pressió perquè adoptin polítiques neoliberals - Acords amb el BM des de 1995
CORT INTERNACIONAL DE JUSTÍCIA (CIJ)	<ul style="list-style-type: none"> - Estats membres: tots els de les NU - Arbitra disputes entre estats. No admet recursos plantejats per individus - Jurisdicció: totes les disputes que els estats sotmeten al seu arbitratge i tots els assumptes aportats per la Carta de les NU i per tractats i convencions en vigor - Els seus magistrats els nomenen l'AG i el CS - Si les sentències no es compleixen, les parts poden recórrer al CS 	<ul style="list-style-type: none"> - En la pràctica i d'acord amb la jurisprudència recent, la CIJ no està facultada per revisar jurídicament les accions del CS

ACTUAL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS (2/2)		
	Estructura i composició	Evolució
CORT PENAL INTERNACIONAL, 2002		
CPI	<ul style="list-style-type: none"> - Estats membres: 92 - Jurisdicció: porta davant la justícia individus -i no pas estats- acusats de cometre les violacions més greus dels drets humans i del dret internacional humanitari, com ho són el genocidi, els crims de guerra i els crims de la humanitat - Complementa els sistemes de justícia nacionals 	<ul style="list-style-type: none"> - L'Estatut de Roma va entrar en vigor el juliol de 2002
INSTITUCIONS DE BRETTON WOODS, 1944		
Fons Monetari Internacional (FMI)	<ul style="list-style-type: none"> - Estats membres: 184 - Sistema de votació: vots bàsics (2,1%) i quotes de vot (39,72%) de les quals corresponen: als EUA, el 17,16%; al Japó, el 6,16%; a Alemanya, 6,02%; a França, el 4,97%; al Regne Unit, el 4,97%, etc.) - Objectius principals: promoure la cooperació monetària internacional, el creixement econòmic, l'expansió equilibrada del comerç internacional, l'estabilitat dels tipus de canvi, l'establiment d'un sistema multilateral de pagaments, la provisió de recursos per corregir desajusts en les balances de pagaments, la reducció del desequilibri de les balances de pagaments internacionals dels membres. - Relació amb les NU: organització independent especialitzada que es coordina oficialment amb les NU mitjançant la Junta d'Executius per a la Coordinació (JEC); representació recíproca, consultes; diàleg d'alt nivell amb l'ECOSOC, les IBW i l'OMC; etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - Política principal des dels anys vuitanta: crèdits a països amb problemes en la balança de pagaments, condicionats a polítiques d'ajustament macroeconòmic i reformes estructurals
Banc Mundial (BM)	<ul style="list-style-type: none"> - Estats membres: 184 - Sistema de votació: vots bàsics (2,1%) i quotes de vot (39,72%) de les quals corresponen als EUA el 17,16%, al Japó el 6,16%, a Alemanya el 6,02%, a França el 4,97%, al Regne Unit el 4,97%, etc.) - Objectius principals: lluitar contra la pobresa i millorar el nivell de vida dels països en desenvolupament - Relació amb les NU: organització independent especialitzada que es coordina oficialment amb les NU mitjançant la Junta d'Executius per a la Coordinació (JEC); representació recíproca, consultes; diàleg d'alt nivell amb l'ECOSOC, les IBW i l'OMC; etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - Política principal des dels anys vuitanta: crèdits a països condicionats a polítiques d'ajustament macroeconòmic i reformes estructurals, projectes propis o en col·laboració, foment de la IED
ORGANITZACIÓ MUNDIAL DEL COMERÇ, 1995		
OMC	<ul style="list-style-type: none"> - Estats membres: 148 - Adopció de decisions: consens - Objectius principals: s'ocupa de les normes que regeixen el comerç entre els països; el seu propòsit principal és assegurar que els corrents comercials (agrícoles, de béns i serveis, inversions, propietat intel·lectual, etc.) circulin amb la màxima facilitat, seguretat i llibertat possibles - Independent de les NU. Coordinació informal amb altres institucions mitjançant del diàleg d'alt nivell amb l'ECOSOC, les IBW i l'OMC 	<ul style="list-style-type: none"> - Precedents: Acord General sobre Aranzels Duaners i Comerç (AGADC), 1947, en lloc de l'Organització Internacional de Comerç (OIC) prevista per les NU en la Conferència de 1948 a l'Havana - Conferència de les NU sobre Comerç i Desenvolupament (CNUCD), creada per efecte de la pressió del sud. - L'auge neoliberal va enfortir l'AGADC i va preparar el camí per a l'OMC - OMC: Els països més poderosos estan intentant ampliar les seves funcions i incloure en el seu mandat la política de competència, inversions, normes ambientals i contractacions efectuades per organismes públics

PARTICIPACIÓ D'ALTRES ACTORS EN EL SISTEMA INTERNACIONAL		
SOCIETAT CIVIL	<ul style="list-style-type: none"> - Categoria consultiva a l'ECOSOC - Afiliació al DPI - Participació ad hoc en les cimeres de les NU 	A les cimeres de Rio i Johannesburg va néixer la categoria dels "grups principals".
ASSOCIACIONS EMPRESARIALS	<ul style="list-style-type: none"> - Participació ad hoc en les cimeres de les NU - Pacte global - Categoria consultiva a l'ECOSOC 	
AUTORITATS LOCALS	<ul style="list-style-type: none"> - Participació ad hoc en les cimeres de les NU 	
ORGANITZACIONS REGIONALS	<ul style="list-style-type: none"> - Intent de coordinació de les posicions dels estats membres per part d'algunes organitzacions regionals de les NU 	

PROBLEMES ACTUALS GREUS	
DEMOCRÀCIA GLOBAL	<ul style="list-style-type: none"> - Dèficit democràtic de les institucions internacionals - Deslegitimació de les institucions internacionals
PAU I SEGURETAT	<ul style="list-style-type: none"> - Agreujament de conflictes endèmics - Irrupció de nous conflictes internacionals i nacionals i noves amenaces a la seguretat internacional - Incapacitat de les NU per actuar per manca de mandat i/o de recursos
DESENVOLUPAMENT HUMÀ SOSTENIBLE	<ul style="list-style-type: none"> - Pobresa, estancament del desenvolupament, exclusió i crisis humanitàries en general - Desigualtats socials creixents - Deute extern - ODA: no s'ha complert l'objectiu, establert per l'AG, del 0,7% del PIB per ajudar al desenvolupament - Moviments financers especulatius - Manca de control sobre les activitats transnacionals de les empreses - Problemes ambientals globals i locals
JUSTÍCIA MUNDIAL	<ul style="list-style-type: none"> - Impunitat en l'esfera internacional

5. ELS PRINCIPALS OBJECTIUS DE LA REFORMA DEL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS

Més de 50 anys després de la creació del sistema d'institucions internacionals, el món ha canviat i també ho han fet les seves necessitats de governació. La globalització ha portat a una integració cada vegada més gran de les economies nacionals. L'aparició de nous problemes de difícil solució en l'àmbit nacional ha posat en relleu les deficiències de l'actual sistema per abordar els nous reptes. Així, a les deficiències del disseny original i la pràctica posterior -remarcada en l'apartat anterior-, hi hem d'afegir la ineficiència per abordar els problemes derivats de la globalització, d'una arquitectura institucional creada en un món d'estats molt menys interconnectats. Per tenir capacitat per afrontar els nous reptes, les institucions internacionals han d'iniciar un procés de reforma. I ho han de fer d'una manera legítima i democràtica que inclogui tots els actors, interessos i necessitats, a fi d'adoptar polítiques que condueixin a la solució dels problemes del món.

La necessitat d'una governació democràtica global

La globalització ha portat a una integració cada vegada més gran de les economies nacionals. El ràpid creixement del comerç internacional, els fluxos financers, la inversió directa, els processos migratoris i els fluxos d'informació i comunicació han augmentat dràsticament la interdependència global. Tot i que s'han creat noves oportunitats per a alguns, la majoria de la població i dels països del món han quedat marginats d'aquest procés. Les polítiques neoliberals que els països rics han promogut durant els últims vint anys només han contribuït a agreujar alguns dels problemes endèmics de la humanitat i han augmentat la desigualtat al món. Els vells problemes persisteixen i, fins i tot, s'han intensificat, al mateix temps que n'han aparegut d'altres: pobresa en general i pobresa discriminatòria femenina, desigualtat, conflictes ètnics i guerres civils, desplaçaments, crisis humanitàries, pandèmies globals (VIH/SIDA), problemes ambientals, etc.

Les polítiques neoliberals imperants en les últimes dècades han demostrat clarament que el mercat pateix limitacions greus i que li calen mecanismes correctors del conflicte i la desigualtat. Però en un món cada vegada més interconnectat, molts problemes tenen difícil solució en l'àmbit nacional i la

capacitat d'intervenció de l'estat s'ha vist molt erosionada. En conseqüència, la necessitat de la governació global ha augmentat sensiblement. Malauradament, l'actual sistema internacional és clarament incapaç de solucionar els problemes i d'abordar els desafiaments d'un marc nou i enormement diferent de les circumstàncies en les quals se'l va crear. A més, qualsevol augment de les responsabilitats del sistema en l'àmbit de la governació global només serveix per posar-ne de manifest el dèficit democràtic inherent, desprestigiant-lo als ulls del món després d'anys d'unes pràctiques que l'han fet presoner dels interessos dels països més rics i poderosos (mentre que determinades polítiques globals i determinats règims han transcendit ràpidament l'estat i han adquirit la categoria d'una supraconstitució, ens manca una "constitució global" eficaç que asseguri la primacia dels drets humans i aportí l'equilibri adequat als règims econòmics, financers i mercantils globals).

El sistema d'institucions internacionals necessita una reforma que li permeti afrontar els problemes actuals i contribuir a la creació d'un món més just, equitatiu, divers, sostenible i pacífic.

Les reformes que recull aquest document responen a la necessitat de construir unes institucions internacionals basades en un sistema de valors (quin marc ètic?) i proveïdes dels mecanismes necessaris (quines reformes institucionals?, amb la participació de quins actors?) per implementar noves polítiques que ens permetin aconseguir els grans objectius:

- a) democràcia global amb respecte i promoció d'un marc ètic basat en els drets humans
- b) pau i seguretat basades en la justícia i la llibertat arreu del món
- c) desenvolupament humà sostenible que tingui en compte la diversitat
- d) justícia global com a garant del compliment d'aquests objectius

Democràcia global i drets humans

La **democratització** de les institucions internacionals és una prioritat del procés de reforma. Les institucions internacionals han d'actuar d'acord amb els diferents interessos i necessitats dels ciutadans del món, fet que implica una redistribució més justa del poder entre els països del nord i del sud, així com també un augment de les possibilitats de repre-

sentació i participació dels ciutadans en les institucions internacionals. L'estat-nació no és l'únic actor de l'arena internacional i sens dubte ja no és possible mantenir la idea de l'estat com a dipositari d'una sobirania absoluta que li permet actuar sense interferències en el seu territori i li atorga una participació exclusiva en les institucions internacionals. La societat civil global, les corporacions transnacionals i els diferents àmbits de govern han incrementat el seu pes en l'esfera política i cal tenir-los en compte a l'hora de dissenyar els fòrums internacionals. Però la democratització no depèn només de qüestions de procediment, sinó que exigeix el respecte i la promoció de les disposicions fonamentals consagrades en la **Declaració Universal dels Drets Humans**. Per tant, les reformes han de menar a la creació d'un nou sistema fonamentat en el respecte i la promoció d'un marc ètic universal basat en els drets humans.

Pau i seguretat, basades en la justícia i la llibertat

Les institucions internacionals han de millorar substancialment la seva capacitat d'impedir conflictes i mantenir la pau. Per fer-ho, cal que els òrgans encarregats dels temes de **pau i seguretat** recullin de manera equilibrada totes les posicions, que se'ls accepti universalment com a legítims i que tinguin la capacitat de fer complir les seves decisions.

Desenvolupament humà sostenible

La capacitat de les institucions internacionals per a la gestió macroeconòmica global també s'hauria d'incrementar mitjançant polítiques financeres, econòmiques, comercials, socials i ambientals que tinguin en compte tots els interessos i, molt especialment, els dels elements més vulnerables i marginats de la societat. Per resoldre els greus problemes de pobresa i desigualtat que afligeixen el món, caldria que la legislació i la jurisprudència internacionals reconeguessin la prioritat dels drets humans (amb inclusió del sexe, la protecció ambiental i la protecció dels treballadors). La prioritat especial que és la provisió d'un treball decent i la protecció dels drets laborals i socials, és imprescindible per assolir el benestar econòmic i social. La política econòmica ha d'estar en harmonia amb les **prioritats socials i ambientals i amb els drets**

humans, i s'ha d'integrar en unes estructures eficaçes i democràtiques de coordinació i responsabilització davant dels administrats.

Justícia global

La justícia global s'hauria de facultar per eliminar la impunitat internacional, no només en l'àmbit del dret penal, sinó també en les esferes civil, econòmica, social i ambiental. Perquè tot això sigui possible, les institucions internacionals han de comptar amb uns recursos i un **finançament independent** que els permeti portar a terme els seus programes sense ser hostatges dels interessos creats que defensen determinats actors del sistema.

6. ESCENARI DE REFORMES ELEMENTALS: ALGUNS PASSOS EN LA REFORMA DEL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS

6.1 ALGUNS PASSOS EN LA REFORMA DEL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS

El primer escenari de la reforma del sistema d'institucions internacionals recull les propostes més susceptibles d'aconseguir en aquest moment, l'acord polític més gran entre els actors governamentals que tenen el poder de fer efectives les reformes, així com altres actors del sistema. Constitueixen passos vers una millora immediata de l'actual sistema d'institucions.

Gairebé totes les reformes proposades es poden aplicar sense modificar els estatuts fundacionals de les organitzacions. En la majoria dels casos, milloren el funcionament institucional mitjançant la revitalització de mecanismes existents que han caigut en desús o que mai no es van aplicar, tot recuperant l'esperit original aportat pels fundadors de determinades organitzacions, que s'ha perdut en la pràctica. Els actors aliats als governs desenvoluparien una funció simplement consultiva en les organitzacions internacionals, i en molts casos les noves polítiques insisteixen en el compliment d'acords i compromisos ja ratificats per molts estats.

En general, gairebé totes aquestes propostes de reforma gaudeixen del suport més o menys explícit de nombrosos actors del sistema, entre ells alguns estats, i solen reformular velles reivindicacions encara pendents de solució.

6.2 ESCENARI DE REFORMES ELEMENTALS

PRIMERS PASSOS PER A LA REFORMA DEL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS	
ONU	
ASSEMBLEA GENERAL	<ul style="list-style-type: none"> - Millorar el funcionament de l'Assemblea General: <ul style="list-style-type: none"> *Creació d'un comitè general de l'AG i de grups de treball específics - Incrementar la capacitat de supervisió dels òrgans i programes de les NU. <ul style="list-style-type: none"> *Grup de treball conjunt AG-CS, que institucionalitzi consultes i informes - Crear un fòrum que resolgui les disputes sobre límits jurisdiccionals entre organitzacions internacionals i estableixi una jerarquia de les normes, les categories i la legislació internacional
CONSELL DE SEGURETAT	<ul style="list-style-type: none"> - Garantir una representació regional coherent i efectiva: mantenir o augmentar el nombre de membres?, mantenir o augmentar el nombre de membres amb dret a vot?, creació d'escons regionals? - Garantir la transparència en els procediments de presa de decisions - Desincentivar l'ús del vet en tots els casos, llevat del capítol VII de la Carta de les NU
CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL	<ul style="list-style-type: none"> - Millorar els mecanismes de coordinació amb les agències i amb les IBW i l'OMC: <ul style="list-style-type: none"> *Crear un comitè executiu amb representativitat regional - Millorar els mètodes de treball - Millorar la infraestructura i el finançament
PROGRAMES	<ul style="list-style-type: none"> - Millorar la coordinació entre les agències i els programes de les NU i bàsicament amb les IBW i l'OMC
AGÈNCIES	<ul style="list-style-type: none"> - Millorar la coordinació entre les agències i els programes de les NU i bàsicament amb les IBW i l'OMC
CORT INTERNACIONAL DE JUSTÍCIA	<ul style="list-style-type: none"> - Possibilitar un recurs més gran a la CIJ en cas d'accions constitucionalment dubtoses del CS
CORT PENAL INTERNACIONAL	<ul style="list-style-type: none"> - Treballar per la ratificació universal del Tractat de Roma
FMI	<ul style="list-style-type: none"> - Revisar i reduir facultats: <ul style="list-style-type: none"> *Limitació de les seves polítiques al mandat original - Reformar el sistema de votació per assegurar la representació equilibrada de tots els membres: augmentar els vots bàsics als percentatges originals - Augmentar la transparència dels procediments i decisions - Millorar la coordinació i la coherència política amb altres organismes econòmics, financers i comercials, i amb les declaracions de DH <ul style="list-style-type: none"> *Renegociar els acords sobre relacions amb les NU per aclarir responsabilitats respecte de les NU, a fi de millorar la capacitat d'aquestes de garantir el ple respecte de les normes i pràctiques legislatives, econòmiques, socials, laborals i ambientals internacionals, així com de tots els drets humans
BM	<ul style="list-style-type: none"> - Revisar les facultats d'acord amb el mandat original - Revisar les pràctiques i els procediments - Reformar el sistema de votació per assegurar la representació equilibrada de tots els membres: augmentar els vots bàsics als percentatges originals - Millorar la coordinació i la coherència política amb altres organismes econòmics, financers i comercials, i amb les declaracions de DH <ul style="list-style-type: none"> *Renegociar els acords sobre relacions amb les NU per aclarir responsabilitats respecte de les NU, a fi de millorar la capacitat d'aquestes de garantir el ple respecte de la legislació internacional, incloent la legislació aliena als temes econòmics
OMC	<ul style="list-style-type: none"> - Revisar les pràctiques i els procediments per garantir la participació democràtica de tots els membres - Incrementar la transparència en tots els processos - Millorar la coordinació i la coherència política amb altres organismes econòmics, financers i comercials, i amb les declaracions de DH <ul style="list-style-type: none"> *Les NU hauran de crear mitjans que assegurin la primacia legal dels drets humans i la coherència dels acords comercials i d'inversió amb aquests drets

PARTICIPACIÓ D'ALTRES ACTORS EN EL SISTEMA INTERNACIONAL	
SOCIETAT CIVIL	- Assolir una funció autènticament consultiva a l'AGNU, al FMI, al BM i a l'OMC
AUTORITATS LOCALS	- Assolir una comesa autènticament consultiva a l'AGNU, al FMI, al BM i a l'OMC
PARLAMENTARIS	<i>Vegeu la secció sobre Democràcia global.</i>
ORGANITZACIONS REGIONALS	<ul style="list-style-type: none"> - Promoure l'equilibri entre integració comercial i integració política regional - Crear grups d'estudi de l'AG i grups de treball de les organitzacions regionals i subregionals a fi de definir mesures que en reforcin la capacitat de preveure situacions d'emergència i d'intervenir-hi - Millorar la seva capacitat de representació política en les institucions internacionals
ASSOCIACIONS EMPRESARIALS	- Assolir una funció autènticament consultiva a l'AGNU, al FMI, al BM i a l'OMC

NOVES POLÍTIQUES	
DEMOCRÀCIA GLOBAL	<ul style="list-style-type: none"> - Creació d'una Assemblea Interparlamentària (un organisme, integrat per diputats parlamentaris, que coordini els parlaments nacionals) - Reforçar la Comissió de Drets Humans i ampliar-ne els recursos. Definir, ratificar i implementar el protocol opcional del Pacte Internacional sobre Relacions Econòmiques, Socials i Culturals que preveu un mecanisme de reclamacions individuals
PAU I SEGURETAT	<ul style="list-style-type: none"> - Millorar els mecanismes de prevenció de conflictes i manteniment de la pau. - Posar en pràctica l'acord 1325 del CS que sol·licita la participació i intervenció femenines en els processos de pau i la resolució de conflictes
DESENVOLUPAMENT HUMÀ SOSTENIBLE	<ul style="list-style-type: none"> - Anular el deute extern de les nacions menys desenvolupades - Establir un marc per a l'arbitratge imparcial dels pagaments del deute. Tribunal d'insolvència - Establir un impost sobre les transaccions financeres - Dedicar un 0,7% del PIB a l'ajut al desenvolupament - Mecanismes de supervisió constant de les empreses transnacionals - Universalitzar els acords de Kioto - Ratificació universal i plena implantació de la Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona (CEDMD) i el seu Protocol Opcional - Avançar eficaçment cap al compliment dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM) i implantar els compromisos globals de les conferències de les NU
JUSTÍCIA MUNDIAL	<ul style="list-style-type: none"> - Avançar cap al reconeixement universal de la CPI - Primers passos per crear tribunals internacionals amb jurisdiccions específiques

7. ESCENARI DE REFORMES SUBSTANTIVES: REFORMES SUBSTANTIVES EN EL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS

7.1 REFORMA SUBSTANTIVA EN EL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS

El segon escenari inclou propostes per a la reforma de les institucions internacionals que impliquen canvis de més envergadura i, fins i tot, una lleu modificació dels estatuts fundacionals de certes organitzacions, en especial, les aparegudes a Bretton Woods i l'OMC. Aquestes propostes suposen passos substantius vers la consecució dels grans objectius enumerats en la Secció 2 d'aquest document i, en alguns casos, prepararien el camí per a les noves institucions i per a les propostes més ambicioses que es descriuen en el tercer i últim escenari. En principi, aquest escenari possibilitaria un funcionament notablement més democràtic de les institucions internacionals i l'avenç cap a la implementació de les polítiques necessàries per invertir les tendències actuals més negatives.

En general, es reforça el paper de les NU i la seva capacitat de control sobre altres organitzacions multilaterals, i també es proposen mecanismes per millorar la coordinació i garantir que les polítiques rectores del sistema respectin i promoguin els drets humans. Es proposen canvis crucials per impulsar la democratització d'aquestes institucions i també la creació d'altres destinades a promoure el desenvolupament de la democràcia global. Tanmateix, es manté l'estructura bàsica del sistema actual d'institucions internacionals. Aquest escenari donaria als actors aliats als estats més possibilitats de participació en el sistema, i les noves polítiques proposades inclouen la creació d'institucions que resolguin les deficiències de l'actual sistema de governació global. Algunes propostes requeririen nous acords internacionals que, a semblança del procés de creació de la Cort Penal Internacional, al principi podrien ser plantejats per un grup menor d'estats en col·laboració amb altres actors del sistema, i després es podrien ampliar a un grup més gran que arribés a tenir, finalment, abast universal.

A la pràctica, aquest escenari també inclou i aprofita totes les reformes proposades a l'escenari de reformes elementals.

7.2 ESCENARI DE REFORMES SUBSTANTIVES

REFORMES SUBSTANTIVES EN EL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS	
ONU	
ASSEMBLEA GENERAL	<ul style="list-style-type: none"> - Continuar millorant la funció de l'Assemblea General (calendari de treball anual) - Incrementar la capacitat de supervisió sobre els òrgans i programes de les NU *Capacitat per plantejar consultes a la CIJ en casos de dubte sobre la constitucionalitat de les resolucions del CS *Més participació en les decisions sobre intervenció i establiment de forces de reacció ràpida per prevenir conflictes i mantenir la pau - Control efectiu de les agències de les NU i de totes les institucions multilaterals
CONSELL DE SEGURETAT	<ul style="list-style-type: none"> - Limitar el dret de vet a determinades qüestions específiques (Capítol VII de la Carta de les NU) i requisit de dos vets simultanis per exercir aquest dret - Establiment de normes de procediment permanents i transparents - Supeditació a la revisió de les resolucions per part de la CIJ
CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL	<ul style="list-style-type: none"> - Control efectiu i coordinació real de les agències i programes de les NU i de totes les institucions multilaterals amb mandats en els àmbits pertinents - Incrementar les prerrogatives i capacitats del Comitè Executiu
PROGRAMES	<ul style="list-style-type: none"> - Infraestructures i finançament adients
AGÈNCIES	<ul style="list-style-type: none"> - Responsabilitat efectiva davant l'AGNU mitjançant l'ECOSOC - Infraestructures i finançament adients
CORT INTERNACIONAL DE JUSTÍCIA	<ul style="list-style-type: none"> - Creació d'una cambra amb capacitat per emetre opinions sobre la constitucionalitat de les accions dels òrgans de les NU, inclòs el CS
CORT PENAL INTERNACIONAL	<ul style="list-style-type: none"> - Abast universal
FONS MONETARI INTERNACIONAL	<ul style="list-style-type: none"> - Revisar els mecanismes de presa de decisions i selecció utilitzats pels òrgans rectors, a fi d'equilibrar el pes de tots els membres (igualar el pes dels països deutors i dels creditors) - Augmentar la transparència - Responsable davant l'AGNU mitjançant l'ECOSOC
BANC MUNDIAL	<ul style="list-style-type: none"> - Revisar els mecanismes de presa de decisions i selecció utilitzats pels òrgans rectors, a fi d'equilibrar el pes de tots els membres (igualar el pes dels països deutors i dels creditors) - Augmentar la transparència - Responsable davant l'AGNU mitjançant l'ECOSOC
ORGANITZACIÓ MUNDIAL DEL COMERÇ	<ul style="list-style-type: none"> - Revisar els mecanismes de presa de decisions i democratitzar les pràctiques de negociació *Aportar finançament per assegurar la presència i la participació permanents a Ginebra de les delegacions dels països amb menys recursos - Responsable davant l'AGNU mitjançant l'ECOSOC *Establiment d'un acord de vinculació de l'OMC a les NU, que l'obligui a informar regularment l'ECOSOC

PARTICIPACIÓ D'ALTRES ACTORS EN EL SISTEMA INTERNACIONAL	
SOCIETAT CIVIL	- Possibilitat de sol·licitar opinions consultives a la CIJ
AUTORITATS LOCALS	<i>Vegeu l'escenari anterior.</i>
AUTORITATS SUBESTATALS	- Assolir una categoria autènticament consultiva a l'AGNU, el FMI, el BM i l'OMC
PARLAMENTARIS	<i>Vegeu la secció sobre Democràcia global.</i>
ORGANITZACIONS REGIONALS	- Formalitzar la seva capacitat de representació en les institucions internacionals
ASSOCIACIONS EMPRESARIALS	<i>Vegeu l'escenari anterior.</i>

NOVES POLÍTIQUES I INSTITUCIONS	
DEMOCRÀCIA GLOBAL	<ul style="list-style-type: none"> - Una assemblea de representants independent (Parlament Mundial), amb funcions consultives en el si del sistema de les NU - Referèndums mundials amb categoria consultiva
PAU I SEGURETAT	<i>Vegeu l'escenari anterior.</i>
DESENVOLUPAMENT HUMÀ SOSTENIBLE	<ul style="list-style-type: none"> - Cancel·lació gradual del deute dels països en desenvolupament - Formular i ratificar un acord internacional sobre cooperació fiscal i crear una Organització Fiscal Internacional a l'empara de les Nacions Unides - Establir i universalitzar diferents impostos globals - Abolició dels paradisos fiscals - Dedicar un 2,8% del PIB a l'ajut al desenvolupament - Codis de conducta obligatoris per a les empreses transnacionals - Establir nous objectius més exigents per als acords de Kioto - Avançar en el compliment dels ODM. Establir objectius més exigents, tot aprofitant els ODM i els compromisos assolits en les conferències de les NU
JUSTÍCIA MUNDIAL	<ul style="list-style-type: none"> - Consell de Justícia Mundial - Creació d'un nou tribunal internacional de drets humans - Creació d'un nou tribunal internacional per a delictes econòmics i financers - Creació d'un nou tribunal internacional per a delictes ambientals

8. ESCENARI DE REFORMES PROFUNDES: EL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS PROFUNDAMENT REFORMAT

8.1 EL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS PROFUNDAMENT REFORMAT

El tercer i últim escenari permetria assolir els objectius de democratitzar el sistema i completar la reforma a fons dels ens i les institucions que en formen part, tot permetent-los abordar i resoldre conflictes amenaçadors per a la pau i la seguretat, així com també implantar polítiques que fomentin un autèntic desenvolupament humà sostenible i més justícia al món. Sense forçar una ruptura completa amb el sistema actual, aquest escenari vol esbossar el futur que hom desitja.

El què es proposa és una reorganització dels principals òrgans i institucions del sistema, a fi que pugui assolir els objectius per als quals se'l va dissenyar. En un món en el qual tant les zones geogràfiques com les dificultats estan cada vegada més interconnectades, cal redefinir la divisió funcional que va caracteritzar el disseny original d'aquestes institucions, dotant-les de més coordinació i d'una visió més integrada dels diferents problemes del planeta. Això implica incloure certs canvis en les cartes fundacionals de les institucions internacionals. Pel que fa a la Carta de les NU, es tracta de canvis que només afectarien els procediments i en cap cas els principis, que segueixen vigents i constitueixen un text bàsic de l'arquitectura internacional. Els canvis més grans i més profunds relatius a la seva integració en les NU afectarien la carta fundacional de les institucions de Bretton Woods i de l'Organització Mundial del Comerç.

La proposta d'aquest escenari constitueix una aposta clara pel reforçament i la centralitat de les NU i, en particular, dels seus òrgans més democràtics. La integració efectiva de les organitzacions multilaterals sota el paraigua de les NU sembla ser la millor garantia per assegurar que les seves polítiques promoguin tots els interessos i necessitats, i no pas els de la minoria amb més capacitat d'influència sobre el sistema. Al seu torn, aquest escenari també asseguraria més respecte i promoció dels drets humans en les polítiques implantades i les accions empreses pel sistema d'institucions internacionals.

Aquest escenari presenta una visió integrada del sistema d'institucions internacionals que inclou tots els actors del sistema, i aporta la capacitat política i pressupostària per desenvolupar les polítiques adequades que permetin resoldre els grans problemes del món i promoure un desenvolupament humà sostenible.

8.2 ESCENARI DE REFORMES PROFUNDES

SISTEMA D'INSTITUCIONS PROFUNDAMENT REFORMAT	
Democràcia global: representació i participació	
ASSEMBLEA GENERAL	<ul style="list-style-type: none"> - Sistema bicameral que representi els estats i els ciutadans del món. (Vegeu més endavant Assemblea de representants - Parlament Mundial) - Unificació d'Assemblees i conferències generals en una única institució amb una comesa central en el sistema: l'AGNU* - Autoritat vinculant: capacitat per adoptar resolucions vinculants
ASSEMBLEA DE REPRESENTANTS (PARLAMENT MUNDIAL)	<ul style="list-style-type: none"> - Representació directa de la població del món per sufragi universal - Participació en el procés legislatiu internacional - Capacitat per fer recomanacions a altres òrgans del sistema - Capacitat per exercir control parlamentari sobre altres òrgans del sistema
REFERÈNDUMS MUNDIALS	<ul style="list-style-type: none"> - Referèndums mundials vinculants
Pau i seguretat	
CONSELL DE PAU I SEGURETAT	<ul style="list-style-type: none"> - Supervisió a càrrec de l'AGNU - Composició representativa per regions - Revisió / abolició de la categoria de membre permanent - Abolició del vet - Votació per majoria directa, amb votació per majoria de 2/3 en qüestions molt importants (per assegurar l'equilibri regional i impedir la marginació de nacions i regions poderoses)
Institucions econòmiques, socials i ambientals	
CONSELL DE SEGURETAT ECONÒMIC, SOCIAL I AMBIENTAL	<ul style="list-style-type: none"> - Consell de Seguretat Econòmic, Social i Ambiental amb control efectiu sobre les IBW (FMI, BM), l'OMC i les agències i programes rellevants que, convenientment reformats, passarien a ser agències tècniques especialitzades plenament integrades en el sistema - Totes les organitzacions, agències i programes reten comptes a l'AG i al Parlament Mundial mitjançant el Consell
PROGRAMES DE LES NU	<ul style="list-style-type: none"> - Dissolució de totes les assemblees i conferències generals dels estats, que no siguin l'AGNU (*) - Creació d'assemblees específiques (**) similars al sistema adoptat per l'OIT, amb presència dels actors de tots els sectors rellevants en cada cas
AGÈNCIES DE LES NU	
INSTITUCIONS DE BW	
OMC	
Justícia mundial	
- Ordenament jurídic mundial interconnectat que compregui el dret civil i el penal, amb mecanismes d'execució des de l'àmbit local fins al mundial	
CORT INTERNACIONAL DE JUSTÍCIA	<ul style="list-style-type: none"> - Capacitat per dirimir la constitucionalitat de les decisions preses pels òrgans del sistema
CORT PENAL INTERNACIONAL	<ul style="list-style-type: none"> - Plena integració en el sistema de les NU
TRIBUNALS ESPECÍFICS	<ul style="list-style-type: none"> - Creació i posada en marxa dels tribunals internacionals específics dins del sistema de les NU

PARTICIPACIÓ D'ALTRES ACTORS EN EL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS	
SOCIETAT CIVIL	- Participació efectiva, juntament amb els altres actors, en les assemblees específiques (**)
AUTORITATS LOCALS	- Participació efectiva, juntament amb els altres actors, en les assemblees específiques (**)
AUTORITATS SUBESTATALS	- Participació efectiva, juntament amb els altres actors, en les assemblees específiques (**)
PARLAMENTARIS	<i>Vegeu les propostes de la secció Democràcia global d'aquest escenari</i>
ORGANITZACIONS REGIONALS	- Participació en diversos òrgans mitjançant els mecanismes de representació regional
ASSOCIACIONS EMPRESARIALS	- Participació efectiva, juntament amb els altres actors, en les assemblees específiques (**)

NOVES POLÍTIQUES	
DEMOCRÀCIA GLOBAL	<i>Vegeu les propostes de la secció Democràcia global d'aquest escenari</i>
PAU I SEGURETAT	<ul style="list-style-type: none"> - Resolució efectiva dels conflictes endèmics que causen gran part de la tensió mundial - Desenvolupament real i efectiu de mecanismes de prevenció de conflictes, amb la participació d'organitzacions regionals - Força de pau autònoma
DESENVOLUPAMENT HUMÀ SOSTENIBLE	<p>POLÍTIQUES FINANCERES, ECONÒMIQUES I SOCIALS</p> <ul style="list-style-type: none"> -Cancel·lació del deute extern i adopció de mecanismes que impedeixin la generació d'un nou deute insostenible -Eliminació dels paradisos fiscals -Regulació de les activitats de les empreses transnacionals -Sistema fiscal mundial i eliminació de la competència fiscal (una de les seves funcions seria el cofinançament del sistema d'institucions internacionals i dels fons de cohesió mundials per al desenvolupament) -Més capacitat de protecció dels drets del treballador -Fons de cohesió mundials per al desenvolupament -Polítiques econòmiques i socials que promoguin el desenvolupament humà sostenible -Consecució total dels Objectius del Mil·lenni i compliment parcial de nous objectius i metes més exigents per solucionar els problemes mundials <p>POLÍTIQUES AMBIENTALS</p> <ul style="list-style-type: none"> -Inversió efectiva de les tendències de producció i consum menys sostenibles -Cessió de sobirania al sistema d'institucions internacionals en temes ambientals globals
JUSTÍCIA MUNDIAL	<p><i>Vegeu l'escenari anterior.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Policia Jurídica Mundial

9. LA POLÍTICA DEL CANVI

Les últimes crisis patides pel sistema d'institucions internacionals -la guerra de l'Iraq, l'esfondrament de les negociacions ministerials de l'OMC a Cancún, etc.- han contribuït a augmentar els riscos i les amenaces en l'escenari mundial, tot i que, d'altra banda, com en totes les crisis, han aportat noves oportunitats de canvi. No hi ha cap dubte que, últimament, la societat civil s'ha alçat per protestar contra la discrepància que hi ha creixent entre les decisions polítiques adoptades i l'opinió dels ciutadans del món.

Els actors actualment preocupats per la necessitat de recuperar la legitimitat, tot democratitzant i reforçant el sistema d'institucions internacionals, són més cada dia i, cosa que encara és més important, fan sentir les seves veus tant des de la societat civil mundial com des dels sectors governamentals i intergovernamentals. Ens trobem davant d'una oportunitat decisiva de millorar la col·laboració i el diàleg entre aquests actors, a fi d'impulsar les nostres metes comunes. Aquestes aliances no són cap novetat: s'han concertat en els últims anys i algunes han acabat en èxits rellevants. Es tracta de l'anomenada "Nova Diplomàcia", que no es limita a la tradicional acció centrada en l'estat, sinó que inclou altres actors que han adquirit gran importància en l'escena internacional. Ha estat el cas del Tractat de Roma i la CPI, el Tractat de prohibició de mines terrestres, etc.

Reconeixent la necessitat d'aliances àmplies que tirin endavant el programa de reformes, el Fòrum UBUNTU i la Campanya Mundial intenten crear sinergies amb diversos processos i organismes de la societat civil, i també amb actors governamentals i intergovernamentals.

10. COMENTARIS FINALS

L'objectiu del seminari de Barcelona així com d'aquest document de treball és contribuir a la creació d'un sistema d'institucions internacionals que pugui afrontar els nous reptes i problemes del segle XXI. Només ha estat el punt d'arrencada d'un procés -esperem que constant- de debat sobre propostes existents i noves per reformar les institucions internacionals i millorar la coordinació amb els actors dedicats a democratitzar la governació global.

Com que és un dels seminaris sectorials del Programa sobre la Governació del Món, prosseguirà els seus treballs en el si de les activitats del programa.

Respecte de la " Campanya mundial per la reforma profunda del sistema d'institucions internacionals", el primer resultat dels debats suscitats pel document ha estat precisament la Declaració de Londres, publicada durant la presentació de la campanya el dia 1 d'abril a Londres. El 23 i el 24 de setembre de 2004, el Fòrum UBUNTU organitza a Barcelona un simposi sobre la Reforma de les Nacions Unides i altres institucions internacionals, que serà la pròxima oportunitat per prosseguir el debat sobre la reforma i desenvolupar les propostes contingudes en el document de treball discutit al seminari. Mentrestant, esperem entaular un debat fructífer amb tots els interessats.

11. LLISTA D'ACRÒNIMS

AG	Assemblea General
AGNU	Assemblea General de les Nacions Unides
BM	Banc Mundial
CDS	Comissió sobre el Desenvolupament Sostenible
JEC	Junta d'Executius per a la Coordinació
CEFDM	Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona
CIJ	Cort Internacional de Justícia
CPI	Cort Penal Internacional
CS	Consell de Seguretat
DPI	Departament d'Informació Pública
ECOSOC	Consell Econòmic i Social
FAO	Organització de Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació
FMI	Fons Monetari Internacional
IBW	Institucions de Bretton Woods
IED	Inversió Estrangera Directa
NU	Nacions Unides
ODM	Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni
OIT	Organització Internacional del Treball
OMC	Organització Mundial del Comerç
OMS	Organització Mundial de la Salut
PNMA	Programa de Nacions Unides per al Medi Ambient
PNUD	Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament

12. BIBLIOGRAFIA SOBRE LA REFORMA DE LES INSTITUCIONS INTERNACIONALS

Sobre arquitectura global i democràcia global:

Foster, John: "Futures Beyond Threats", Background paper for discussion and debate at the G02 conference, October 2002, <http://www.fimcivilsociety.org/g02/french/FIMUNdoc0310021.PDF>.

Held, David and McGrew, Anthony (eds.): Cosmopolitan Democracy, Polity Press, Cambridge, 1995.

Held, David and McGrew, Anthony (eds.): Governing Globalization. Power, Authority and Global Governance, Polity Press, Cambridge, 2002.

Nayyar, Deepak (ed.): Governing Globalisation. Issues and Institutions, Oxford University Press, New York, 2002.

Rasmussen, P.N.: "Bridging divide between the global challenges and global governance. A governance agenda", Governance Reform Proposals by the Parliamentary Group of the European Socialists, maig de 2003..

Xercavins, Josep: "Global Democratic Governance", desembre de 2003.
http://www.reformcampaign.net/documents/doc_xerca_eng.doc

Sobre la reforma de Nacions Unides:

Childers, Erskine and Urquhart, Brian : "A review of Renewing the United Nations System", Dag Hammarskjold Foundation, Uppsala, 1994.

Falk, Richard: "The United Nations System: Prospects for Institutional Renewal" in Nayyar, Deepak (ed.): Governing Globalisation. Issues and Institutions, Oxford University Press, New York, 2002.

Foster, John and Anand, Anita: Whose World is it Anyway? Civil Society, the United Nations and the multi-lateral future, The United Nations Association in Canada, Ottawa, 1999.

South Centre: For a Strong and Democratic United Nations. A South Perspective on UN Reform, South Centre - IteM, Geneva, 1996.

Sobre la reforma del Consell de Seguretat de les NU:

Global Policy Forum: "Reforming the Security Council: proceedings of a conference", maig de 1994, <http://www.globalpolicy.org/security/conf94>.

Paul, James: "Security Council Reform: Arguments about the Future of the United Nations System", Febrer de 1995, <http://www.globalpolicy.org/security/pubs/secref.htm>.

Razali Ismail, Ambassador: "Paper by the Chairman of the Open-Ended Working Group On The Question of Equitable Representation on and Increase in the Membership of the Security Council and Other Matters Related to the Security Council", març de 1997, <http://www.globalpolicy.org/security/reform/raz-497.htm>.

Sobre fiscalitat global:

Paul, James A. and Wahlberg, Katarina: "Global Taxes for Global Priorities", Global Policy Forum, WEED and the Heinrich Böll Foundation, març de 2002, <http://www.globalpolicy.org/socecon/glotax/general/glotax-paper.htm>.

Baumert, Kevin: "Global Taxes and Fees: Recent Developments and Overcoming Obstacles", Maig de 1998, <http://www.globalpolicy.org/finance/alternat/baumert.htm>.

Annan, Kofi: "Existing proposals for innovative sources of finance", United Nations A/AC.257/27/Add.3, setembre de 2001, <http://www.globalpolicy.org/socecon/ffd/summit00/UNGloTax102001.htm>.

Sobre la governació econòmica global:

Adaba, Gemma; Caliarì, Aldo; Foster, John; Hanfstaengl, Eva and Schroeder, Frank: "A political agenda for the Reform of Global Governance. A background policy paper", Setembre de 2002 <http://www.un.org/esa/ffd/1003-IFG-on-govern.pdf>.

Caliari, Aldo and Schroeder, Frank: "Reform proposals for the governance structures of the international financial institutions", A New Rules for Global Finance Briefing Paper, abril de 2003, <http://www.new-rules.org/Docs/ifigovernancereform.pdf>.

Daws, Sam and Stewart, Frances: "Global Challenges: An economic and social security council at the United Nations", Christian Aid, 2000, <http://www.christian-aid.org.uk/indepth/0006unec/unecon1.htm>.

Pettifor, Ann: "Resolving international debt crises - the Jubilee Framework for international insolvency", a New Economics Foundation Report, Gener de 2002, http://www.jubileeplus.org/analysis/reports/jubilee_framework.html.

APÈNDIX 1

MANIFEST DE SUPORT DE LA CAMPANYA MUNDIAL PER A LA REFORMA PROFUNDA DEL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS

Com a ciutadans del món decidits a protegir les generacions futures contra la guerra, la pobresa, la injustícia, la uniformitat cultural i la degradació ambiental,

DECLAREM l'especial gravetat dels problemes i obstacles amb què es troba la humanitat, i particularment que:

-La globalització està augmentant la interdependència i la complexitat dels problemes mundials, i ampliant la distància entre rics i pobres. Mentre que els mercats cada dia són més globals, en canvi decreix constantment la influència de les institucions polítiques necessàries pel seu funcionament democràtic, equitatiu i eficaç. Assistim a l'expansió de polítiques aplicades per a institucions econòmiques mundials que afavoreixen el mercat i les grans empreses, en detriment de les que promouen el desenvolupament humà sostenible preconitzat per les cimeres de les NU dels anys noranta i del Mil·lenni;

-L'afebliment de les institucions internacionals i la seva marginació del sistema en qüestions de pau i seguretat ha portat a la utilització unilateral de la força en conflictes armats recents (l'Iraq, etc.). Aquest fet reforça l'ús de la superioritat militar per imposar els interessos de la màxima potència mundial, en lloc de promoure la resolució col·lectiva dels conflictes segons els procediments i protocols establerts mitjançant les NU.

Davant d'aquesta situació, els ciutadans proclamem que és possible un món més just i reclamem el nostre dret democràtic a participar en les decisions globals que afecten les nostres vides de cada dia. A aquest efecte,

PROPOSEM la reforma profunda del sistema d'institucions internacionals per garantir:

-La governació democràtica de la globalització, a fi de contribuir a superar els greus problemes i obstacles amb què es troba el nostre món. Això suposaria concedir la màxima prioritat en les institucions internacionals als éssers humans i al benestar del planeta, i no pas al comerç i els interessos econòmics. És a dir, concedir prioritat als drets humans sobre qualsevol altra legislació internacional.

-L'eradicació de la pobresa, així com el foment d'un desenvolupament més equitatiu i del respecte per la diversitat cultural, natural i de gènere. Per aconseguir-ho, cal posar en pràctica mecanismes institucionals que redueixin els des-

equilibris socials i ambientals a tot el planeta i garanteixin un funcionament més ètic de l'economia mundial. Aquests mecanismes haurien d'incloure l'establiment de gravàmens sobre les transaccions financeres internacionals i la regulació de l'activitat transnacional de les empreses.

-Pau i seguretat mundials, que abasten la seguretat humana i ambiental, basades en la justícia i la llibertat. Això exigeix un sistema d'institucions internacionals basat en principis democràtics, que respecti i fomenti una cultura de pau i d'interessos i valors col·lectius, i que compti amb mecanismes i mitjans per garantir el compliment de les normes i els acords internacionals. En aquest sentit, és imprescindible un ordenament universal de justícia internacional.

-L'establiment de mecanismes perquè les organitzacions de la societat civil i els ciutadans del món estiguin representats i participin directament en l'adopció mundial de decisions, en el marc del sistema internacional.

La persecució d'aquests objectius exigeix unes NU més fortes i democràtiques, en el centre neuràlgic d'un sistema d'institucions internacionals consistent, democràtic, responsable i eficaç. Més concretament, ens cal democratitzar la composició i els procediments decisoris dels organismes i agències de les NU, per assegurar-ne l'eficàcia i el caràcter democràtic. I també ens cal reformar i integrar en el si de les NU les altres organitzacions multilaterals globals (FMI, BM, OMC, etc.). Per assolir aquests objectius, ens proposem

IMPULSAR un procés de:

-Reflexió i anàlisi d'idees i propostes per a la reforma de les institucions internacionals per part de la societat civil mundial

-Moblització de la ciutadania del món per promoure i participar activament en el procés de reforma

-Promoció i diàleg a escala mundial amb tots els afectats sobre la necessitat i les característiques d'aquesta reforma

-Una iniciativa legislativa dels ciutadans del món", basada en el suport de ciutadans i organitzacions de tot el planeta a aquest manifest. Seguidament, el manifest es presentarà a l'Assemblea General de les Nacions Unides per sol·licitar una conferència mundial sobre la Reforma del Sistema d'Institucions Internacionals, amb la participació de tots els actors de l'escena mundial

APÈNDIX 2

DECLARACIÓ DE LONDRES, 1 D'ABRIL DEL 2004

“PER FER UN ALTRE MÓN POSSIBLE”

REFORMES DEL SISTEMA D'INSTITUCIONS INTERNACIONALS

Amb motiu de l'acte de presentació a Londres de la "Campanya Mundial per una profunda Reforma del Sistema d'Institucions Internacionals", fem una crida a tots els ciutadans i ciutadanes del món, a tots els pobles i, especialment, als seus governants perquè impulsin un procés de reforma amb profunditat del sistema d'institucions internacionals que possibiliti un marc de governabilitat mundial justa i democràtica que preservi les actuals i futures generacions de la guerra, la pobresa, la injustícia, la tendència cap a la uniformitat cultural i la degradació ambiental.

Context

El procés de globalització augmenta la interdependència dels problemes mundials i la bretxa entre riquesa i pobresa. Els mercats són cada vegada més globals però la influència de les institucions polítiques necessàries pel seu funcionament democràtic, equitatiu i eficaç disminueix cada dia més. Estem presenciant la expansió de polítiques aplicades per les institucions econòmiques globals que fan prevaler el mercat i les grans corporacions, en detriment d'aquelles que promouen un desenvolupament humà sostenible com les previstes a les cimeres de les NU dels anys 90 i del mil·lenni.

El debilitament i la marginació dels sistema d'institucions internacionals en temes de pau i seguretat ha conduït a l'ús unilateral de la força en els últims esdeveniment bèl·lics (com en el cas de la guerra a l'Iraq). Enlloc de promoure la resolució dels conflictes mitjançant processos i normes establertes a través de les NU, s'imposen els interessos de la principal potència mundial a través de la superioritat militar, promovent encara més la violència per tot el món. L'actual sistema d'institucions internacionals, creat fa més de 50 anys (un fet positiu per la història de la humanitat), pateix deficiències importants que no li permet enfrontar-se a aquests gravíssims problemes actuals. Per tant, és necessari reformar les institucions internacionals perquè ara puguin tornar a contribuir a la creació d'un món més just, equitatiu, divers, sostenible, lliure i pacífic i perquè garanteixin la implementació de noves polítiques que persegueixin els grans objectius de la democràcia global i la promoció dels drets humans, la pau i

la seguretat a tot el món, el desenvolupament humà sostenible i la diversitat cultural, així com el marc jurídic global.

Democràcia global i drets humans

La **democratització** de les institucions internacionals és una de les prioritats del procés de reforma. Les institucions internacionals haurien d'actuar d'acord amb els diferents interessos, necessitats i aspiracions de tots els ciutadans del món, cosa que implica una redistribució justa del poder entre els països del nord i del sud, així com posar en marxa noves possibilitats efectives de representació i participació dels ciutadans, de la societat civil, dels diferents nivells de govern etc. als fòrums i a les institucions internacionals. La transparència, la rendició pública de comptes, la desconcentració de poders i el principi de la subsidiarietat han de ser característiques fonamentals d'aquesta democratització. No obstant això, la democratització no afecta només a les qüestions de procediment, sinó que també requereix el respecte i la promoció dels drets fonamentals dels ciutadans, recollits a la declaració universal de **Drets Humans** i al seu desenvolupament.

És necessari que els ciutadans del món gaudeixin de representació directa a les institucions internacionals¹, i no només la tinguin els estats a l'Assemblea General de les NU. L'A.G de NU hauria d'evolucionar, amb la progressiva unificació de les altres assemblees i conferències generals existents fins a tenir un paper central en el sistema, autoritat per adoptar resolucions obligatòries i un control efectiu sobre els altres òrgans, agències, fons, programes i institucions del sistema.

Tots els actors de l'escena mundial han de tenir una participació efectiva a les institucions internacionals² i s'haurà de tenir en compte diverses formes de representació per a cada una d'elles.

¹ Segons una proposta bastant estesa, es podria treballar cap a la creació d'una assemblea parlamentària, que participaria en l'establiment de normes internacionals, i podria fer recomanacions i exercir control parlamentari sobre altres òrgans del sistema.

² A exemple del funcionament d'una de les més antigues institucions internacionals, la Organització Internacional del Treball, es podrien crear assemblees específiques que garanteixin la participació dels diferents nivells de govern i dels actors de la societat civil, entesa en un sentit ampli, a les institucions que les incumbeixen.

Pau i seguretat

Les institucions internacionals han de millorar substancialment la seva capacitat per prevenir conflictes i mantenir la pau. Per aconseguir tal objectiu, és necessari de treballar cap a un sistema col·lectiu de seguretat humana que aconsegueixi la progressiva desmilitarització i la utilització de mecanismes judicials, d'arbitratge, etc. per a la resolució de conflictes. Els òrgans encarregats de dirimir els temes de pau i seguretat han de recollir de forma equilibrada les perspectives de tot el món i tenir capacitat per fer complir les seves decisions.

Per aconseguir tal objectiu, l'actual consell de seguretat s'ha de reformar, i hauria de quedar sota la supervisió real de l'A.G de NU, per tenir una composició representativa de totes les regions del món. És necessari de limitar l'ús del vet a determinades qüestions, amb la voluntat d'evolucionar cap a la seva abolició i cap a un sistema de majories qualificades en qüestions de gran rellevància.

Aquestes reformes haurien de possibilitar la resolució efectiva de tots els conflictes, el desenvolupament de mecanismes efectius de prevenció de conflictes - amb la participació d'organitzacions regionals - i l'existència d'una força de pau efectiva mundial. Tot això ha d'anar acompanyat d'un procés global de desarmament (especialment, de l'armament no convencional, però en general de tot tipus) amb la definitiva recuperació d'un clima de confiança entre tots els països del món.

Desenvolupament humà sostenible i diversitat cultural

Les institucions internacionals també han de millorar la seva capacitat de gestió macroeconòmica global mitjançant **polítiques econòmiques, comercials, socials i ambientals** que tinguin en compte els interessos del tot el món, i especialment els del més dèbils. Per ser capaços de solucionar els greus problemes de la pobresa i la desigualtat al món, totes aquestes polítiques s'han d'abordar de forma inte-

grada i coordinada i han de quedar supeditades a la primacia dels drets humans. És imprescindible establir una jerarquia a la legislació internacional que promogui la coherència entre les polítiques econòmiques i els drets socials i les problemàtiques mediambientals.

Per obtenir aquests propòsits, s'han de posar en funcionament mecanismes de coordinació de polítiques financeres, econòmiques, socials i ambientals globals. Una proposta que rep un recolzament ampli de diferents sectors és la de reformar l'actual ECOSOC (Consell econòmic i social) per convertir-lo en un Consell de Seguretat Econòmic, Social i Ambiental amb autoritat efectiva sobre les agències, fons i programes de NU, les Institucions de Bretton Woods i la Organització Mundial del Comerç. El Fons Monetari Internacional i el Banc Mundial haurien de retornar els seus mandats originals (equilibri monetari i macroeconòmic mundial- FMI; reconstrucció i desenvolupament- BM), establir un procés de presa de decisions democràtic i quedar efectivament integrats dins del marc de NU. La Organització Mundial del Comerç s'ha de tornar a fundar en el si de les NU i, juntament amb la UNCTAD, ha de dissenyar polítiques comercials mundials apropiades per promoure els DH i les regulacions socials i ambientals globals. En aquest context, les NU s'han d'enfrontar urgentment amb l'establiment d'un marc regulador dels fluxos financers mundials.

Aquestes reformes haurien de possibilitar la solució definitiva del problema del deute extern, eliminar els paradisos fiscals, establir mecanismes de cooperació fiscal mundial i taxes globals, així com promoure l'augment de l'Ajuda Oficial al Desenvolupament. Tot plegat permetria cofinanciar el funcionament de les institucions internacionals i establir fons de cohesió mundials pel desenvolupament. Només d'aquesta manera es podrà garantir el compliment dels Objectius de Desenvolupament del Mil·leni i promoure un autèntic desenvolupament humà sostenible que preservi tant el patrimoni com la diversitat ambiental i cultural del planeta.

Marc jurídic global

Totes aquestes reformes i polítiques han d'anar acompanyades, ineludiblement, de **l'enfortiment internacional de la legalitat democràtica** i de la capacitat per eliminar la impunitat a nivell internacional en l'àmbit penal, civil, econòmic, social i mediambiental. Per això, cal **avançar cap a un marc jurídic mundial a nivell universal**, assegurant l'aplicació de l'actual sistema de tractats internacionals, enfortint les institucions judicials internacionals existents, creant les que siguin necessàries en altres àmbits i aportant a totes elles els mecanismes executius adequats i necessaris.

El sistema d'institucions internacionals també ha de tractar urgentment l'establiment d'un marc que garanteixi la pluralitat d'informació al món.

Finalment, cal recalcar que només si la igualtat de gènere i la igualtat de participació de la dona impregna totes aquestes propostes, avançarem cap a un altre món possible.

Londres 1 d'abril del 2004

Fòrum Mundial de
Xarxes de la Societat Civil - UBUNTU
www.ubuntu.upc.edu
info.ubuntu@ubuntu.upc.edu

Campanya Mundial per a una profunda Reforma
del Sistema d'Institucions Internacionals
www.reformcampaign.net
info.campaign@reformcampaign.net

Secretariat Ad Hoc
Universitat Politècnica de Catalunya
Edifici Nexus II
C/ Jordi Girona 29
08034 Barcelona - Espanya

Tel. +34 93 413 7773
Fax +34 93 413 7777

Promogut per:

Amb el suport de:

